

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

 Generalitat
de Catalunya

VICTÒRIA

— *Pau Miró*

Sala Gran
04/05/16 — 12/06/16
#victòria

Victòria

Informació pràctica

Sala Gran
04/05/16 — 12/06/16
#victòria

Horaris:

Dimecres, dijous, divendres i dissabte: 20 h
Diumenge: 18 h (*a excepció del dia 5 de juny, que no hi ha funció)

Funcions amb audiodescripció:

Dissabte 21 de maig a les 20 h

Funcions amb audiodescripció i subtítols:

Dissabte 11 de juny, a les 20 h, i diumenge 12 de juny, a les 18 h

Durada:

2 hores 30 minuts (amb entreacte inclòs)

Preu:

Tarifa general: 28 €.

Tarifa 50%: 14 €. Joves de fins a 35 anys, Carnet jove i aturats (excepte divendres i dissabte nit).

Tarifa especial: 24 €. Compra abans de l'estrena, abonats del TNC (entrades fora de l'abonament), grups (+ 10 persones), + 65 anys, discapacitats, i famílies nombroses i monoparentals. Divendres i dissabte nit: joves de fins a 35 anys, Carnet jove i aturats. Servei educatiu: 12 €. Centres educatius i escoles d'adults en funcions escolars i de públic en general.

Publicació de *Victòria*, de Pau Miró

Text editat conjuntament amb Editorial Arola / TNC, 2016

Comprar el llibre a la web del TNC: www.tnc.cat/publicacions

Programes de sala en format digital:

Disponibles des d'abans de l'estrena i amb actualitzacions constants a www.tnc.cat. Per consultar abans i després de veure cada espectacle.

TNC & TAPES

La barra del TNC ofereix una àmplia varietat de tapes del dia que canvien segons mercat. Una fórmula divertida, fàcil i sempre diferent per gaudir abans o després de la funció. I també els menús «Exprés» i «Piscolabis del teatre», que es poden tenir a punt i sense esperes amb reserva prèvia.

Més informació i reserves: 93 306 57 29 restaurant@tnc.cat

Activitats complementàries — Victòria

El Teatre Nacional de Catalunya no vol ser només un espai d'exhibició d'espectacles, sinó sobretot un espai de reflexió i articulació de les arts escèniques catalanes.

Per això, dediquem un gran esforç al llarg de la temporada a totes les activitats «complementàries», entre les quals hi ha projectes de llarg recorregut amb algunes de les principals institucions culturals públiques catalanes.

Conversa de David Bofarull amb Josep Bohigas

Llegir l'escenari

Biblioteca El Clot (DHUB)

Amb la col·laboració del Museu del Disseny de Barcelona

09/05/16, 19 h

Activitat gratuïta

www.tnc.cat/lectures-esceniques

Conversa entre Pau Miró i Andreu Mayayo

Victòria, els anys 50 i la vaga dels tramvies

11/05/16, a les 19 h

Seu del Memorial Democràtic

www.tnc.cat/lectures-esceniques

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Victòria

Conversa amb Pau Miró

Lectures escèniques

Biblioteca El Clot (DHUB)

12/05/16, 19 h

Activitat gratuïta

www.tnc.cat/lectures-esceniques

Col·loqui amb Victòria Camps

TNC, Sala Gran

20/05/16, després de la funció

Activitat gratuïta

Emma Vilarasau protagonitza una història d'amor, por i corrupció a la Barcelona dels anys 50

Victòria, una dona que viu a la Barcelona de 1951, protagonitza un triangle amorós enmig de la lluita política clandestina. Ella no sap que la necessitat aviat l'obligarà a prendre partit entre les ideologies permeses i les prohibides... El darrer text de Pau Miró, una de les veus més destacades del panorama teatral contemporani català.

Victòria

Victòria – Pau Miró

Direcció
Pau Miró

Escenografia
Max Glaenzel

Il·luminació
David Bofarull

Vestuari
Berta Riera

So
Damien Bazin

Audiovisuals
Mar Orfila

Caracterització
Àngels Salinas

Ajudanta de direcció
Alícia Gorina

Ajudanta d'escenografia
Marina Soteras

Ajudanta de vestuari
Núria Manzano

Repetidor
Francesc Mora

Alumna en pràctiques de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona
Clàudia Tuneu (direcció)

Alumna en pràctiques de la Universitat Pompeu Fabra
Andrea Cuéllar (Comunicació Audiovisual)

Construcció d'escenografia
Pascualin, Taller d'escenografia Jordi Castells, Jorba-Miró Estudi-Taller d'escenografia.

Confecció de vestuari
Irene Fernández Zurano

Realització de vestuari
Taller de Goretti, DRESS ART

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Victòria

Agraïments
Punto Blanco

REPARTIMENT

Vídua
Emma Vilarasau

Mestre
Pere Arquillué

Cantant
Mercè Aránega

Falangista
Jordi Boixaderas

Noi
Nil Cardoner

Germà
Joan Anguera

Noia
Mar Ulldemolins

Producció
Teatre Nacional de Catalunya

Text editat conjuntament amb Arola Editors.

Presentació del director de l'espectacle, Pau Miró

Sembla que el cor dels cérvols sempre està alerta, sempre batega a la màxima intensitat, pendent de percebre qualsevol perill que amenaci la seguretat d'un membre o del conjunt de la manada. Però són tan porucs, els cérvols, que en el seu radar perceptiu, qualsevol soroll, per irrellevant que sigui, s'interpreta com una amenaça.

Moltes vegades, quan aquests animals són a prop d'un penya-segat o d'una muntanya d'alçada, corren perill de perdre la vida precisament per un excés de por. Si un dels membres interpreta un soroll com una amenaça, comença a córrer esbojarradament pres pel pànic, aquesta reacció desencadena una sèrie de moviments incontrolats que fan que més d'un cérvol caigui muntanya avall. No pas per un perill real, sinó per una fanàtica devoció per la por.

Aquella gran derrota que va ser la Guerra Civil per a gran part de la població, només es podia combatre amb petites victòries quotidianes. Aquesta és la història d'una d'aquestes petites victòries.

Victòria també és una història de por, d'amor i de corrupció situada als anys 50, però d'alguna manera molt present en l'actualitat. Com si d'aquells dies, encara ens n'arribés l'ombra.

La por, evidentment els mecanismes brutals de repressió que exercia el sistema policial i la col·laboració espiritual de l'església, creaven un estat de pànic en el ciutadà. Aquesta por i les pors actuals són diferents, però ho són tant? Hi ha ecos d'aquelles pors que encara ressonen avui? Hi ha alguna cosa de la nostra passivitat relacionada amb aquella por?

Alguns apunts sobre *Victòria*, per Pau Miró

Una dona viatja en **un vagó buit**. Torna de l'enterrament del seu marit. Tots els tramvies amb els que es creua també estan buits. Ella no hi dóna gaire importància, està alienada per la pèrdua del seu home, no en té ni idea del que està passant, li sembla una mena de somni estrany.

Victòria desconeix que a Barcelona hi ha la vaga dels tramvies, la primera reacció popular contra la dictadura després de la Guerra. La vaga consistia a no pujar als tramvies com a mesura de protesta per la puja del preu dels bitllets en una Barcelona ja de per si castigada per la misèria.

Victòria rep en herència una barberia de barri (el Raval), però el negoci, el seu mitjà de supervivència, no funciona. Des de la mort del seu marit la barberia és un desert. Els homes, quan hi entren i veuen que els ha d'atendre una dona, fan mitja volta i se'n van. Només un falangista, amic del difunt barber i secretament enamorat de la vídua, ve a afaitar-se religiosament cada setmana.

Al darrere de la barberia és on viu la vídua, juntament amb un germà del seu difunt. Al mateix temps, Victòria deixa una habitació a una dona (antiga cantant del Paral·lel), mare d'un fill adolescent, que es guanya la vida cosint i recosint trossos de roba que no vol ningú.

Un dia entra a la barberia un home diferent, un mestre republicà. Vol contractar la vídua perquè talli els cabells de la seva dona que està malalta i no es pot moure de casa.

Aquest és el punt de partida de *Victòria*, una història de por, d'amor i de corrupció situada als anys 50, però d'alguna manera molt present en els nostres dies. Com si d'aquells dies, encara ens n'arribés l'ombra. Aquella gran derrota que va ser la Guerra Civil per a gran part de la població, només es podia combatre amb petites victòries quotidianes. Aquesta és la història d'una d'aquestes petites victòries.

La primera imatge que em va venir al cap quan escrivia el text va ser la d'aquesta dona viatjant sola en un tramvia, veient com n'hi passa un altre pel davant, també buit. Sense saber per què no hi ha viatgers als vagons.

Aquest «mirar cap a una altra banda» de Victòria és el punt de partida, però no el d'arribada. El punt d'arribada és la creació de la consciència ideològica del personatge, o si més no l'intent.

Les tres potes temàtiques: la por, la corrupció i l'absurd

LA POR

Evidentment, els mecanismes brutals de repressió que exercia el sistema policial i la col·laboració espiritual de l'església creaven un estat de pànic en el ciutadà. Aquesta por i les pors actuals són diferents, però ho són tant? Hi ha ecos d'aquelles pors que encara ressonen avui? Hi ha alguna cosa de la nostra passivitat relacionada amb aquella por? Aquesta por continua. No com una por concreta identificable, amb uns determinats perills concrets: una por genèrica que condiona la nostra actitud i la nostra forma de vida col·lectiva. Només així puc entendre certa passivitat. Ara els mitjans divulguen una por a perdre els nostres «privilegis» i sembla que sigui això, només això, el que ens fa reaccionar. Aquesta por que ha envaït les nostres consciències, té alguna cosa a veure amb la dels nostres avis?

LA CORRUPCIÓ

Hi ha alguna cosa fundacional en el model corrupte que es va implantar al primer franquisme. Per una banda hi havia el mercat oficial, del que es treien impostos, i per l'altra el mercat negre, del que es treien suborns. I aquest *modus operandi* s'estenia a nivell vertical en totes les capes de la societat, política, policial, social, tothom jugava a aquest joc. Només es pot entendre que, d'aquesta manera, actualment la corrupció estigui tant a l'ordre del dia i que quan, per exemple, els polítics enxampats es veuen amb l'obligació de donar explicacions, acabin transmetent la sensació que la corrupció és la cosa més normal d'aquest país. Gairebé com respirar. I que seria de ximples no aprofitar-se'n. *La corrupció fa funcionar aquest país.*

L'ABSURD

El model econòmic, social i moral d'aquella època era absurd, la censura, l'educació, l'església, la dictadura tot plegat creava una distòpia tan inversemblant com real. Tot es va apagar, fondre, tot estava prohibit.

A *Victòria* cada personatge té la seva màscara. Per diverses raons, se l'ha hagut de construir. La màscara és una nova identitat que els permet sobreviure en aquest context. El meu interès és la profunda solitud que provoca aquesta màscara.

Sense cap mena de dubte, els mecanismes de repressió creaven por i la resposta era esforçar-se per encaixar en un model de vida que en molts casos no coincidia amb la naturalesa personal. I en tot aquest trànsit, alguna part de la musculatura d'un país es va debilitar, es va apagar. El gris...

I com sempre, la solitud que provoca la necessitat de ser un altre, perquè ser qui ets és perillós. I això és solitud. I amb aquesta solitud es fan companyia. És l'únic que tenen, aquesta companyia.

Aquesta imatge, tots sota un mateix sostre, fent-se companyia, estimant-se, delatant-se i fent-se trapes.

Però malgrat això, el text no és explícitament polític. És un text sobre la vida domèstica d'aquesta època. Sobre la supervivència física, i com aquesta conviu amb la supervivència ideològica.

Victòria

Victòria en el context de la meva escriptura

Amb *Victòria* s'acaba una etapa de la meva escriptura teatral, que sense cap mena de dubte va començar amb *Plou a Barcelona*, estrenada el 2004, i que inclou obres com *Somriure d'elefant*, *Singapur*, la trilogia animal i *Jugadors*.

D'una manera o d'una altra totes aquestes peces tenen com a rerefons el barri del Raval. També tenen una galeria de personatges en comú, són personatges que podrien ser perfectament figurants d'una pel·lícula, però que per a mi són protagonistes.

A nivell conceptual, ideològic, sempre són personatges que carreguen un gran pes. Aquest gran pes és el silenci, i aquest silenci engendra una gran violència, i aquesta violència acaba sent el motor d'una rebel·lió interna que sempre topa amb una limitació del llenguatge a l'inici. I a la vegada, i contradictòriament, espurnes de fantasia de llibertat ideològica que els indica una sortida del seu carreró sense sortida.

Victòria no és una excepció a aquests paràmetres. Tornem als anys 50, com ja ho feia a *Girafes*, una mirada enrere per mirar el present. Una peça de personatges i per a actors. Hi batega la poesia, però també una aclaparadora grisor, quotidianitat condicionada per la dictadura.

Notes per als actors i actrius

No em canso de repetir-los que com més expliquem la profunda derrota de cada personatge, més arribarà aquesta pregunta a l'espectador. Més podrem explicar aquesta càrrega del passat en el present.

No des del pamflet, sí de la quotidianitat. Com es filtren aquests temes en el dia a dia d'una barberia de barri (el Raval). Han de sobreviure perquè tenen gana, perquè tenen por i no es poden permetre el luxe de viure d'acord amb la seva ideologia?

Els cérvols

Sembla que el cor dels cérvols sempre està alerta, sempre batega a la màxima intensitat, pendent de percebre qualsevol perill que amenaci la seguretat d'un membre o del conjunt de la manada. Però són tan porucs, els cérvols, que en el seu radar perceptiu qualsevol soroll, per irrellevant que sigui, s'interpreta com una amenaça. Moltes vegades, quan aquests animals són a prop d'un penya-segat o d'una muntanya d'alçada, corren el perill de perdre la vida precisament per un excés de por.

Si un dels membres interpreta un soroll com una amenaça, comença a córrer esbojarradament pres pel pànic, aquesta reacció desencadena una sèrie de moviments incontrolats que fan que més d'un cérvol caigui muntanya avall. No pas per un perill real, sinó per una fanàtica devoció a la por.

Jordi Amat i Agustí Pons, «Nèstor Luján, periodista», a *La Barcelona dels tramvies i altres textos* de Nèstor Luján. Barcelona: Editorial Meteora, 2015

L'1 de març de 1951 comença, a Barcelona, una vaga general d'usuaris de tramvies. Les causes d'aquesta vaga, i del seu èxit, cal buscar-les tant en la situació general del país com en una mesura concreta presa pel govern espanyol. D'una banda, una part majoritària de la població patia les conseqüències d'una política econòmica nefasta. Els polítics franquistes, i el mateix Franco, s'escudaven en l'herència dels «rojos» —és a dir, dels perdedors de la Guerra Civil— per justificar l'estat general de prostració en què vivia el país. En realitat, però, la misèria era conseqüència directa de la política d'autarquia econòmica que Franco seguia, d'acord amb el nacionalisme miop que ell, i el falangisme que el sustentava, assumien. Les xifres que Paul Preston dona en el seu llibre *Franco, Caudillo de España*, són, en aquest sentit, esfereïdores. El consum de carn per càpita, a Espanya, l'any 1950, només era la meitat del que havia estat el 1926; i, pel que fa a aquell mateix any, el consum de pa només arribava a la meitat del consum de 1936.

Sobre aquesta situació de malestar generalitzat, va caure com una bomba la decisió del consell de ministres d'apujar el preu del bitllet del tramvia. Passava dels 50 als 70 cèntims. La mesura només afectava Barcelona perquè a Madrid, després d'un seguit d'estira-i-arrosses, el bitllet no només no s'havia pujat sinó que, a partir de l'1 de febrer, costava 40 cèntims. La vaga de tramvies va començar, a Barcelona, com dèiem, l'1 de març i el primer dia es van produir els incidents més greus. Els tramvies, buits, van ser apedregats per grups de manifestants. Hi va haver corredisses i càrregues amb el resultat de la mort d'un nen per trets de pistola disparats per la policia. L'endemà el boicot contra els tramvies encara va ser més unànime i així va continuar fins que el govern central va posar en marxa una doble mesura: enviar la Guardia Civil als carrers de Barcelona i suspendre la pujada del bitllet. I, naturalment, ja des del primer dia havia començat la detenció de desenes de persones. El govern de Franco va atribuir la vaga a un complot comunista orquestrat des de Moscou, però, per si de cas, va destituir d'un sol cop els càrrecs polítics més importants de Barcelona: el governador civil, l'alcalde, el cap superior de policia i el delegat de sindicats. [...]

Després de la vaga de tramvies, la situació política canvia. En primer lloc, perquè les noves autoritats franquistes de Barcelona, i en especial el nou governador Felipe Acedo, ja no són tan poc hàbils com les anteriors i practiquen amb eficàcia l'art de combinar el cop de bastó (a través de la censura, per exemple) amb la pastanaga (apropament als sectors més moderats del catalanisme). I, en segon lloc, perquè el període de feblesa del règim franquista, que havia començat amb la fi de la Segona Guerra Mundial, quan fins i tot el germà de Franco, Nicolás, creia inevitable la restauració de la Monarquia, s'estava a punt d'acabar a conseqüència de l'inici de la Guerra Freda. Franco deixaria oficialment d'estar aïllat l'any 1953 amb la signatura de l'acord de col·laboració amb els Estats Units i del Concordat amb el Vaticà.

Juan Marsé, *Si te dicen que caí*. Mèxic: Editorial Novaro, 1973

Pensamos sí. Decimos no. Pensamos esto no durará, aguantemos, esperemos un poco más. No volverán a oírse las sirenas de alarma, es cierto, no volverán a caer bombas. El himno nacional acompaña ahora la elevación de la hostia, la gente arrodillada se golpea el pecho. Ya no hay bocas de refugios vomitando a la noche aullidos de madre, ya no volverán por el cielo a matar niños: a partir de ahora, chavales, el peligro acechará en todas partes y en ninguna, la amenaza será invisible y constante... Quien así habla es un muchacho del Carmelo. No hay mucho de verdad en sus historias mientras el tiempo no demuestre lo contrario, pues este chico cuenta *aventis* basándose no sólo en los sangrientos hechos pasados sino también en los terribles acontecimientos por venir. Habla de bombas agazapadas en la hierba y en los escombros de la ciudad que estallarán muchos años después, de venenosos escorpiones que sobrevivirán a estas ruinas y de imborrables tatuajes y cicatrices en la piel de la memoria. En un pequeño desván apenas alumbrado por una vela, dice, alguien sentado en una mecedora hace pajaritas de papel rompiendo viejas revistas, de día y de noche, pensando siempre en una novia bonita con katiuskas que no ha vuelto a ver, en los camaradas valientes y fieles hasta la muerte, en lo que pudo haber sido y no fue, pensando en las musarañas.

Jordi Prat i Coll, «Pau Miró i la vida dels discrets», a la revista *(Pausa.)*, 2013

- M'atrapen les seves històries, els seus contes, les seves faules... on els personatges se saben pàries, se saben secundaris. On no es diuen les coses (a *Búfals*, de la mort d'en Max no se'n parla). De vegades, amb traumes prou potents com per desitjar la mort i d'altres entenent que la vida és vida, que dona oportunitats fins i tot als més desgraciats. «Viure hauria de ser senzill.» La força dels seus personatges rau en la seva fragilitat. Un cant a la vida dels dèbils. La de la majoria. [...]

- Gairebé tots els personatges d'en Pau són fàcilment recognoscibles. Moltes vegades només necessitem un parell de rèpliques al principi de la peça per conèixer quin és el seu caràcter. Diuen dues frases i ja sabem qui són. Els hem vist pel carrer o al cinema o a la literatura... D'aquí que de vegades ratllin l'estereotip. Què carai, són estereotips! La puta innocent de *Plou a Barcelona*, el vell savi remugaire de *Somriure d'elefant*, l'artista perdut en el caos de la creació de *La poesia dels assassins*, l'immigrant innocent de *Singapur*, la filla que desitja l'amor de *Lleons*, el foraster fotògraf de *Bales i ombres*, l'actor cleptòman d'*Els jugadors*... Però aquesta primera pell d'immediatesa és només una xarxa per atrapar-nos. És a partir d'aquí que brillantment, i no saps com, aconsegueix trenar el matís, va a les antípodes del clixé, i allò que podria semblar tòpic no ho és o no ho és menys que cadascun de nosaltres mateixos. Que som individus particulars però que al mateix temps som ben genèrics.

- Gust per la paraula. D'aquí que sigui tan gustós escoltar els diàlegs d'en Pau. Com ens passa amb els de Harold Pinter o amb els de Lluïsa Cunillé, dos dels seus grans referents, Beckett al marge. No podem deixar de no escoltar el que diuen els personatges perquè sabem que el que diuen moltes vegades amaga, entela, difumina el que pensen. No tant que menteixin o parteixin del subtext sinó que, com la punta d'un iceberg, les paraules que pronuncien ens semblen advertir de tota la resta de gel-pensament ocult sota l'aigua i que fonamenta la verbalització d'allò que s'acaba dient. Però no amb voluntat de fer-se opac, sinó de ser creïblement quotidià. Joga amb precisió amb les paraules dites, les no dites i les pauses. D'aquí que hi reconeixem poesia (per a mi, una bona definició de poesia és dir en paraules allò que les mateixes paraules no poden contenir) i perquè ho sigui no cal haver de recórrer a l'ús de mots grandiloqüents sinó trobar la paraula justa per produir la «nafra» en el receptor. [...]

- De vegades, quedo amb en Pau per esmorzar. Una de les últimes vegades que vam fer-ho va ser quan ell sortia de cal perruquer. Ell hi va encara al barri del Raval (on hi vivia fins fa ben poc). En Pau i jo hem sigut molts anys veïns d'aquest atapeït nucli barceloní. És en aquest barri on ell ha trobat el seu univers literari, on s'ha fixat en la fragilitat de la gent «sola» vers l'agressió del tarannà dels altres.

Koltès tenia els seus espais urbans limítrofes on els seus personatges anhelaven el desig, conscients d'estar o voler viure a la deriva de la societat. Al Raval d'en Pau, els desitjos també hi són però més terrenals, giren al voltant de petites històries roïnes i nobles. De refugis i de presons a la intempèrie.

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Victòria

En Pau s'ha mudat de barri, però [...] li cal encara visitar el Raval. El dia que ell sortia de la perruqueria, em va dir amb ulls espurnejants: «Només amb una petita passejada per aquests carrers de roba estesa ja n'he tingut prou per posar-me a escriure el que em barrina pel cap». [...]

Paco Villar, *Historia y leyenda del Barrio Chino. Crónica y documentos de los bajos fondos de Barcelona, 1900-1992.* Barcelona: La Campana, 2009

El jueves 26 de enero de 1939 las tropas franquistas ocupaban Barcelona. El 10 de febrero la Guerra Civil finalizaba en Catalunya. Se iniciaba entonces una posguerra marcada en el ámbito político por una represión violenta y desmesurada y por una reespañolización cultural implacable, y en el ámbito económico por una escasez de productos alimenticios, de materias primas industriales, de energía y de todo tipo de maquinaria.

Fueron años de racionamiento, del plato único, de pan adulterado, de la tarjeta de fumador, de restricciones eléctricas, de falta de carburante, de cierre de fronteras... Era la época en que cada día llegaban a Barcelona trenes sobrecargados de inmigrantes y en que el barraquismo se imponía al desarrollo económico. La tuberculosis y el tifus exantemático hacían estragos. La mendicidad aumentaba de manera espectacular. José Esteban Vilaró, en una serie de reportajes aparecidos en el semanario *Destino*, más tarde incluidos en el libro *Un mundo insospechado en Barcelona*, publicado en 1945, señalaba: «La Comisaría de Beneficencia, instalada en la calle del Carmen barcelonesa, es como la criba por donde filtrarse diariamente el detritus humano de la urbe. Se recogen mensualmente en la vía pública de unos quinientos a mil mendigos de toda especie. Podrían recogerse hasta dos mil, pero dificultades de todo orden, entre las que se destaca la del acondicionamiento, impiden retener este contingente». Barcelona era una ciudad acribillada por el hambre.

En contraste con esta miseria generalizada, y como consecuencia directa de la formación de un mercado negro, estaba lo que podríamos denominar «el mundo de los especuladores», donde el dinero circulaba a raudales. [...] Los estraperlistas animaron una vida nocturna barcelonesa que, poco a poco, fue abandonando su tradicional ubicación para trasladarse a otros puntos de la ciudad. La calle Nou de la Rambla era un pasado prácticamente muerto. [...] El Paral·lel ya no atesoraba aquel perfume tan peculiar que había creado leyenda. El férreo clima moral imperante apenas dejaba espacio para los espectáculos picantes. Los tímidos intentos de artistas y empresarios eran cortados de raíz por los censores de la Delegación Provincial de Educación Popular. Se imponían multas por doquier. En 1949 la Bella Dorita era denunciada por modificar los textos de las canciones *La Pecera* y *El Mosquito* en su actuación en El Molino: «En la letra de *La Pecera* ha sido sustituido el nombre del pez llamado raya por el de cigala, palabra esta última que tiene en el idioma catalán un doble significado hartamente conocido. En cuanto al cuplé *El Mosquito*, si bien en cuanto a la letra se ha ajustada la artista al texto, lo ha hecho acompañado de gestos demasiado gráficos. Se levanta las faldas dejando tan sólo al cubierto el pubis por un pequeño triángulo de seda». [...]

El Barrio Chino, inmerso en una miseria espeluznante, quedaba aislado. La posguerra y las nuevas tendencias le asestaban un golpe casi mortal. Era ya sólo una especie de zoco cochambrosísimo y deprimente; la sede del más pobre mercado que ha conocido Barcelona en muchos años. [...] En el Barrio Chino se daban cita la miseria de la inmigración y la miseria de la delincuencia. Las crueles condiciones de vida en la posguerra convirtieron sus calles y rincones en un muestrario de pobreza desahogada. Al atardecer se podían ver grupos de desahuciados buscando refugio para pasar la

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Victòria

noche en pisos deshabitados, en solares llenos de escombros, en fincas derruidas, en cuevas, en obras en construcción. El aspecto de aquella gente era espeluznante: los más favorecidos vestían andrajos y calzaban alpargatas; otros llevaban el cuerpo envuelto en periódicos y utilizaban cartones y paños enrollados como zapatos; muchos iban con el cráneo rapado debido a los piojos. Eran gente derrotada, sin esperanzas, devorados por el hambre y todo tipo de enfermedades. La vida en esas angostas calles no tenía ningún valor. El gran número de fallecimientos acontecidos en la década de 1940 y en buena parte de la de 1950 así lo indicaba. [...] No había lujos en el Barrio Chino. En las calles, las estraperlistas vendían barras de pan y tabaco. En las d'en Cirés, Arc del Teatre, Montserrat, Migdia y algunas más, se apelotonaban tenderetes y puestecillos ambulantes en los que se expendían toda clase de comestibles, aceite o jabón.

Xavier Theros, *Tots els meus carrers*. Barcelona: Comanegra, 2014

Fins ben entrada la postguerra no hi va haver llum elèctrica a casa dels meus avis paterns a Jocs Florals. Van posar una bombeta pelada al menjador, que es miraven com si fos un espectacle (la resta d'habitacions van continuar amb les làmpades de carbur quasi fins a la dècada de 1960). [...]

Com molts altres joves de la seva generació, en Gabriel va provar d'escapar del barri gràcies a la boxa. Llavors era una manera per fugir de la pobresa, obrint-se pas a còpia de trompades. Part del seu temps lliure el dedicava a entrenar al gimnàs Redón, que era a sobre del desaparegut cinema Manelic del carrer de Sant Jordi (rebatejat com Albéniz per les autoritats franquistes). [...]

Segons el clàssic *El boxeo*, de Raymond Meyer i Claude Girard, la boxa es va introduir a casa nostra per la Barceloneta, gràcies a l'arribada de mariners anglesos que la van popularitzar. L'any 1875 ja hi havia una acadèmia en aquell barri regentada pel professor Bergé, un alumne del qual —Federico González— va obrir el 1884 una primera sala d'aquest esport al carrer de la Cera i una altra al carrer de Jupí. [...]

El moment àlgid de la boxa catalana va transcórrer durant les dècades de 1920 i 1930, gràcies a les vetllades organitzades a les places de braus de Las Arenas i la Monumental, i en les sales com el frontó Nuevo Mundo del Paral·lel, el Mundial Sport de la Diagonal, el Teatro Circo Olympia a la cantonada de la ronda de Sant Pau amb Aldana, o el Saló Bohemia del carrer Casanova on va triomfar el campió Tomás Cola (que llavors passava per ser l'introduïdor a Catalunya del xarleston). [...] Paradoxalment, aquell període de glòria se'n va anar en orris amb la guerra, ja que els boxadors van ser un dels col·lectius d'esportistes més fidels a la República. Els arxius de la federació a Barcelona van ser cremats en acabar la guerra, i molts d'ells van patir persecució durant la dictadura. Potser els casos més dramàtics van ser els del campió olímpic Llorenç Vitrià, que va morir en un camp de concentració nazi, o el de Carles Flix, que va ser afusellat al Camp de la Bota.

En Gabriel va conèixer l'edat de plata de la boxa catalana, en aquest cas provocada per la gana que es va viure durant el franquisme. Entre els anys quaranta i seixanta hi va haver una revifalla d'aquest esport, i en totes les barriades barcelonines van sortir pugilistes que provaven d'escapar de la fam. El local més important d'aquella època va ser el Price.

Pau Miró, *Victòria*. Tarragona: Editorial Arola / TNC, 2016

Em passo la meitat de les hores del dia caminant pel barri. Fent preguntes, vigilant. Sospitant del que no és sospitós. I després, em tanco en aquell despatx trist, i començo a fer els informes. Em passo l'altra meitat del dia amb el cul enganxat a la cadira, fent informes. D'una mirada equívoca, d'una denúncia mal intencionada, d'un comentari teòricament ofensiu. I quan acabo, surto una altra vegada al carrer, i en comptes de fixar-me en les cares de la gent que somriu, en les coses agradables, en les parades d'animals, o de menjar... En comptes d'això, només estic atent a tot allò que és susceptible d'un informe. Em passo la vida obsessionat amb aquesta mena de detalls insignificants, i m'avorreixo. M'avorreixo i em sento sol, i buit. El més ridícul de tot és que ningú llegeix aquests informes.

Moltes gràcies!

Patrocinador

Protectors

Benefactors

Mitjans col·laboradors

Col·laboradors
